

Література

1. Исаев В. В. Прогноз и картографирование сорняков. — М.: Агропромиздаг, 1990. — 192 с.
2. Лимар А. О., Островчук П. П., Іщенко В. А., Верещагін Л. М. Сівозміни, обробіток ґрунту, добрива та забор'яненість посівів // Вісник сільськогосподарської науки. — 1988. — № 12. — С. 28–32.
3. Вигоров Л. И. Вынос азота сорняками в посевах яровой пшеницы // Ботанический журнал. — 1955. — Т. 40. — № 5. — С. 703–705.
4. Непочатов А. П., Зимовская А. Т. Влияние минеральных удобрений на эффективность гербицида 2,4-Д // Агрехимия. — 1977. — № 7. — С. 104–110.
5. Макаров Р. Ф., Архипова В. В. Влияние удобрений на урожайность и засоренность посевов // Химизация сельского хозяйства. — 1989. — № 3. — С. 68–69.
6. Іващенко О. О., Кунак В. Д. Бур'яни // Захист рослин. — 1998. — № 5. — С. 24–25.



УДК 631.432.2 : 631.8 : 633.63 : 551.5

ВПЛИВ ДОБРИВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ У РОКИ З РІЗНОЮ КІЛЬКІСТЮ ОПАДІВ В ПЕРІОД ІНТЕНСИВНОГО НАРОСТАННЯ КОРЕНЕПЛОДІВ

Цигода В. С., аспірант

Встановлено, що найвища ефективність добрив при їх тривалому (30 років) застосуванні у сівозміні проявляється у роки з 200–300 мм опадів у другій половині вегетації цукрових буряків. При цьому врожайність коренеплодів підвищувалася на 97 ц/га, або на 29% порівняно з ділянками без удобрення.

Рівень забезпеченості посівів цукрових буряків водою визначається запасами доступної вологи в ґрунті, які складаються на початку весни, та кількістю опадів за вегетацію цукрових буряків. При цьому вважають, що коли весняні запаси доступної вологи в півтраметровому шарі менші за 150–180 мм, то цукрові буряки

недостатньо забезпечені вологою [1]. Оскільки інтенсивність фізіологічних процесів в рослинах і ефективність добрив в значній мірі залежать від цього фактору, то дефіцит вологи в ґрунті в першу чергу погіршує засвоєння поживних речовин кореневою системою рослин і призводить до зниження продуктивності [2]. Особливо це явище часто проявляється в зоні нестійкого зволоження, коли вміст води в ґрунті знаходиться в мінімумі і цей фактор серед інших стає лімітуючим для цукрових буряків [3–5].

Тому для забезпечення високої і стабільної врожайності цукрових буряків всі технологічні заходи повинні бути направлені на нагромадження, збереження та продуктивне використання вологи.

Дослідження з вивченням ефективності добрив при вирощуванні цукрових буряків в ланці з багаторічними травами і кукурудзою на силос в роки з різною кількістю опадів в період інтенсивного наростання коренеплодів ми провели на основі аналізу урожайних даних, одержаних у тривалому стаціонарному досліді кафедри агрохімії та ґрунтознавства Уманської сільськогосподарської академії, закладеному у 1964 р. ґрунт дослідної ділянки — чорнозем опідзолений, малогумусний, важкосуглинковий на лесі. Загальна площа дослідної ділянки — 170 м², облікова — 100 м² при триразовому повторенні.

При оцінці рівня зволоження регіону вирощування цукрових буряків досить часто користуються річною кількістю опадів [6], хоч більший вплив на інтенсивність формування коренеплодів мають дощі другої половини вегетації (липень–вересень). За кількістю опадів, які випадають щорічно в цей період, всі роки досліджень ми поділили на три групи: 1) роки з сумою опадів, близькою до середньої багаторічної норми з коливанням $\pm 10\%$ — 1965, 1976, 1980, 1981, 1984, 1985, 1986, 1988, 1993, 1994; 2) роки з сумою опадів нижче 90% від середньої багаторічної — 1967, 1969, 1973, 1974, 1975, 1987, 1990, 1992 і 3) роки з сумою опадів понад 110% від середньої багаторічної — 1966, 1968, 1970, 1971, 1972, 1977, 1978, 1979, 1982, 1983, 1989, 1991.

Як видно з таблиці 1, найвища урожайність цукрових буряків відмічена в роки, коли сума опадів у другій половині вегетації цукрових буряків знаходилася в межах 200–350 мм. При цьому